

5.3.2024

Dagens morgonkonsert på Ylen 1. inleddes med Rokokomenuetten av Christian Danning. Verket väckte mitt intresse, eftersom det är det enda av kompositörens verk som spelas än i dag.

Sophus Christian Danning hade från början efternamnet Pedersen, och han föddes den 16.6.1867 i Nørregade i Odense. Han dog den 7.11.1925 på Sct Joseph Hospital.

Berättelsen om Christian Danning börjar i och med att han blir bekant med Sigurd Asp. De inleder ett samarbete då Danning skriver på sin första Opera "Gustav Adolf". Tack vare Sigurd Asp blir Christian Danning anställd som kapellmästare i Helsingfors. Danning lär känna Sigurd Asps syster Valborg Sofie Asp som är dotter till professor Georg August Asp, och han gifter sig med henne 1892. 1893 bytte Christian Pedersen namn till Christian Danning. Han var gift med Valborg Sofie Asp i tio år, tills han förälskade sig i skådespelerskan Signe Thora Aas 1902. Det gjorde att han skilde sig från sin finska hustru och gifte sig med Signe Aas i Westminster katedralen i London. Det här äktenskapet höll till 1925 tills Christian Danning dog efter en kort tids sjukdom.

Christian Danning studerade violin, piano och teori vid det kungliga danska musikkonservatoriet. Han studerade senare också i Tyskland. Han åkte till Sonderstausen och Leipzig. Danning fick stipendiet Det anckerske Legat 1896, och tack vare det reste han till Frankrike, Italien och Tyskland. Anckerska priset är ett stipendium som har utdelats sedan 1857. Det har fått sitt namn av Carl Andreas Ancker, som levde mellan åren 1828-1857. Det bestämdes att priset på 900 riksdaler skulle delas ut i fyra rater varje år till en poet, kompositör, målare eller bildhuggare för att användas till ett halvt års vistelse utomlands. Efter sina studier utomlands jobbade han en tid i Finland, innan han åkte till Köpenhamn för att jobba som musiklärare.

https://da.wikipedia.org/wiki/Christian_Danning

https://da.wikipedia.org/wiki/Det_anckerske_Legat

11.3.2024

Idag har jag valt att skriva om Carl Nielsens orkestersvit op.1. eftersom Ylen 1. spelade satsen Intermezzo ur hans verk i dagens morgonkonsert. För att få veta litet mera om hans orkestersvit fick jag leta fram en skiva av verket på Helmet bibliotekens Naxosarkiv. Jag fick tag i en skiva gjord av skivbolaget DACOCD. Det är en inspelning med Danmarks radios symfoniorkester den 16.10.1956 i Stockholm. Konserten dirigeras av Erik Tuxen.

Orkestersviten är skriven 1888, och den består av 4 satser. 1. Prelude (Andante con moto) 2. Intermezzo (Allegro moderato) 3. Finale (Andante con moto) och 4. Allegro con brio

Skivhäftet berättar att den lilla stråkkvartetten visserligen inte var Carl Nielsens allra första komposition, men att det första verket som Nielsen officiellt betraktade som sitt debutverk. Stråkkvartetten fick ett varmt mottagande, när den uruppfördes den 8.9.1888 i konsertsalen Tivoli. Publiken bad att få höra verkets andra sats på nytt.

<https://cdn.naxosmusiclibrary.com/sharedfiles/booklets/DNC/booklet-DAC OCD354-356.pdf>

12.3.2024

Idag inleddes Ylen 1. morgonkonsert med ett pianostycke från samlingen Lyriska stycken. Det lilla pianostycket heter Liten fågel.

Edward Grieg skrev sammanlagt 66 små till mellanstora pianostycken som han publicerade under åren 1867-1901. Han gav ut dem i tio häften som han kallade Lyriska stycken. Vi hittar pianostycket Liten fågel i det 3 häftet av hans Lyriska stycken. Det har opusnumret 43, och det gavs ut i Leipzig 1886. I Lyriska stycken häfte III hittar vi 6 pianostycken av Edward Grieg. Nr.1. En Sommerfugl, Nr2 Ensam Vandrare, Nr 3 I hemlandet, Nr.4 Liten fugl, Nr 5 Erotik, och Nr 6 Til våren.

https://no.wikipedia.org/wiki/Lyriske_stykker

26.3.2024

Idag skriver jag om ett stycke som spelades fredagen den 22.3.2024 i Ylen 1. morgonkonsert. Eftersom det här var den internationella vattendagen var hela konsertens program valt med motivet vatten. Jag fäste mig speciellt vid en av Schuberts Lieder som hade valts in i fredagens konsert. Auf dem Wasser zu singen.

Franz Peter Schubert föddes den 31.1.1797 i Jänner. Ända till 1850 var Jänner en självständig förstad till Wien. Nuförtiden hör området till den nionde av Wiens distrikt. Han dog den 19.11.1828 i Wieden som nuförtiden finns området i det fjärde av Wiens distrikt. Schubert var bara 31 år gammal när han dog, men han hann komponera över 600 solosånger, världslied och andlig körmusik, sju fullständiga symfonier och fem ofullständiga symfonier. Han skrev dessutom sceniska verk, pianomusik och kammarmusik.

Auf dem Wasser zu singen är en dikt som skrevs av greve Friedrich Leopold von Stolberg-Stolberg 1782. Han var en poet, översättare och jurist, som skrev i en för tiden typisk revolutionerad patetisk stil som kallas Sturm und Drang. Dikten blev 1783 för första gången publicerad i diktaren Johann Heinrich Voß poesialmanacka under namnet auf dem Wasser zu singen, für meine Agnes. Franz Schubert tonsatte nio av Stolbergs dikter, och solosången Auf dem Wasser zu singen hör till de mest älskade verken med pianoackompanjement som Schubert skrev. Tonsättaren bearbetade ännu verket, och han skrev ännu en pianoetd utan sångstämma med samma namn "Auf dem Wasser zu singen".

Jag vill här presentera dikten för er, och med egen översättning beskriva för er, vad dikten handlar om.

Auf dem Wasser zu singen (Att sjunga på vattnet)

*” Mitten in Schimmer der siegelden Wellen
Gleitet, wie Schwäne, der wankende Kahn;
Ach, auf der Freude sanftschimmernden Wellen
Gleitet die Seele dahin wie der Kahn;
Denn von der Himmel herab auf die Wellen
Tanzet das Abendroth rund um den Kahn.”*

(Mitt ibland vågornas speglade skimmer
glider likt svanar en guppande båt;
Ack, på de mjuka och skimrande vågornas glädje
följer min själ som båten ditin;
eftersom kvällsolen faller på vågorna ner
och dansar runt båten i himmelens sken.)

*”Ueber den Wipfeln des westlichen Haines
Winket uns freundlich der rötliche Schein;
Unter den Zweigen des östlichen Haines
Säuselt der Kalmus im rötlichen Schein;
Freude des Himmels und Ruhe des Haines
Athmet die Seel' im errötlichen Schein”*

(Över de västliga lundarnas toppar
vinkar de rodnande bergens sken;
Under de östliga lundarnas grenar
susar lugnet i rodnande sken;
Himmelens glädje och lundarnas ro
inandas själen i rodnande sken.)

*”Ach, es entschwindet mit thauigem Flügel
Mir auf den wiegenden Wellen die Zeit.
Morgen entschwinde mit schimmernden Flügel
Wieder wie gestern und heute die Zeit,
Bis ich auf höheren strahlenden Flügel
Selber entschwinde der wechseldnen Zeit.”*

(Ack, hur försvinner med vinande vingar
tiden för mig på den vaggande våg.
imorgon försvinner med skimrande vingar
återigen tiden som gått och som går,
ända tills jag på högre strålande vingar
själv försvinner i växlande tid.)

https://de.wikipedia.org/wiki/Franz_Schubert

https://de.wikipedia.org/wiki/Auf_dem_Wasser_zu_singen

https://www.lieder.net/lieder/get_text.html?TextId=15364

4.4.2024

Idag spelade Ylen ykkönen i sin morgonkonsert en del av Selim Palmgrens orkestersvit Tuhkimo.

Selim Palmgren föddes i Björneborg år 1878. Han blev student från Lycéet i Björneborg, och hösten 1895 inledde han sina studier vid Helsingfors musikinstitut. 1899 åkte han sedan till Tyskland för att studera under ledning av Ferruccio Busoni. Till Selim Palmgrens lärare hörde också Konrad Ansgör, som i tiderna hade varit elev till Franz Liszt. Orkestersviten är ett tidigt verk av Selim Palmgren. Det är frågan om musik till ett skådespel till text av Larin Kyösti. Verket har opusnumret 21. Orkestersviten Tuhkimo skrevs 1908. Först 1910 fick Selim Palmgrens enda opera Daniel Hjort sin debut. Palmgren hade tänkt skriva en opera till, som skulle få namnet Der Student von Prag, men den blev aldrig färdig.

Orkestersviten Tuhkimo har katalognumret SP308, och man vet att verket har skrivits 1908. Det är fråga om orkestermusik skrivet till ett skådespel, och verket har aldrig publicerats. Sviten består av 8 delar:

1. Alkusoitto (Ouverture), SP308 nr. 1
2. Musette, SP308 nr. 2 (Av den satsen känner man till arrangemangen för piano och blåsorkester)
3. Välisoitto (Mellanspel), SP308 nr.3
4. Sinippikojen tanssi (Städkvastarnas dans), SP308 nr.4 (Den här satsens arrangemang för piano har också fått namnet Entreact & ballet)
5. Hiiden orjien laulu (Sången som sjungs av Näckens slavar), SP308 nr. 5 (Av den här satsen finns det ett arrangemang för manskör och orkester som går under beteckningen SP82)
6. Tuhkimovalssi (Askungens vals) SP308 nr.6 (Av den här satsen känner man till ett arrangemang för kammarorkester, piano och blåsorkester).
7. Välisoitto (Mellanspel), SP308 nr. 7
8. Tanssi pyövelin vuorella (Dans på bödelns berg), SP308 nr.8 (Av den här satsen känner man till ett arrangemang för piano)

Selim Palmgren skrev också en sats för orkestersviten med namnet Väinämöinen redan 1906, men den satsen har försvunnit. I dagens morgonkonsert spelades Askungens vals.

https://fi.wikipedia.org/wiki/Selim_Palmgren

https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_Selim_Palmgrenin_s%C3%A4vellyksist%C3%A4

10.4.2024

Idag har jag valt att skriva om en fransk tonsättare som jag bekantade mig med igår. Jag lyssnade som vanligt på Ylen 1. morgonkonsert och fick höra hennes verk *Sommeil d'enfant* (Ett barns dröm).

Cécile Chaminade föddes den 8.8.1857 i Batignolles – Monseau, och hon dog den 13.4.1944 i Monte-Carlo. Cécile fick smeknamnet ”mon petite Mozart” (min lilla Mozart) av George Bizet, och hon skrev över 400 verk, av vilka 200 är verk för piano.

Georges Bizet , vars mor var nära vän med fru Chaminade ville ge den unga flickan möjlighet att söka in till konservatoriet , var pianisten Felix de Couppey undervisade en klass för flickor, men försöket att övertyga Céciles föräldrar att låta flickan studera musik misslyckades. De ansåg att en borgardotter skall vara distanserad, hon skall gifta sig, och hon skall vara en mor. Den unga kompositören var trots allt envis, och han lyckades arrangera privatundervisning för Cécile. Felix de Couppey undervisade henne i piano, Augustin Savard undervisade Cécile i harmonilära, och Benjamin Godard var senare hennes lärare i komposition.

Céciles far höll ofta soiréer var berömda kompositörer deltog, och på det viset kom Cécile att Accompanera en berömd belgisk violonist som hette Martin-Pierre Marsick. Marsick var född 1877, och han var en virtuos på klaviatur. Han brukade spela kammarmusik i Pleyel salen. Nu upprådde Cécile Chaminade för första gången för publik, när hon spelade Beethovens och Widors trion med Martin-Pierre Marsick. Cécile fick understöd av Camille Saint-Saëns och Emmanuel Chabrier, och till slut gick föräldrarna med på att låta henne söka in till konservatoriet.

1901 gifte sig Cécile Chaminade med Louis -Matthieu Carbonel. Han var en musikförläggare, som dog 1907.

Musikstycket som spelades i gårdagens morgonkonsert *Sommeil d'enfant* har opusnumret 125. Det är ett verk för Cello och piano som skrevs 1907 efter en sång.

https://fr.wikipedia.org/wiki/C%C3%A9cile_Chaminade